

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

”Ministeren bedes redegøre for baggrunden for, at regeringen i sit oplæg til landbrugsudspil ikke lægger op til en ny model for såning af efterafgrøder.”

Svar

Tak for spørgsmålet og for muligheden for at forklare om efterafgrødere reglerne og regeringens landbrugsudspil.

Også tak for det supplerende samråd om selve efterafgrødeordningen, som jeg for nylig også er indkaldt til.

I virkeligheden kan mit svar i dag blive helt kort.

Som bekendt har jeg i landbrugsforhandlingerne tilbudt, at der hurtigst muligt gennemføres et servicetjek af den lov, der regulerer etablering af efterafgrøder; nemlig gødskningsloven fra 2019. Dette servicetjek vil fokusere på tidsfrister for etablering af efterafgrøder. Det tilbud står jeg naturligvis ved.

TALEPAPIR

Så mit svar i dag kunne i princippet slutte her. Og oven i købet også dække en del af det kommende samråd om efterafgrøderne.

Men debatten om efterafgrøderne og de vejrmæssige udfordringer kører. Så det er på sin plads og en god mulighed for at tage et grundigt blik på det.

Balance mellem to hensyn

Der er to hensyn, vi skal tage, når det gælder modellen for efterafgrøder:

Det ene hensyn handler om, at der bør være fleksibilitet, når det gælder den enkelte landmand.

Det andet hensyn handler om, at modellen skal forbedre vandmiljøet.

De to hensyn skal balanceres over for hinanden.

TALEPAPIR

Historikken bag den nuværende model

Lad os så se på historikken:

Omdrejningspunktet er et gammelt krav om, at efterafgrøder skal udlægges senest den 20. august.

Mange husker, hvordan både regnvejr og tørke i mange år har givet store udfordringer for landmændene med at nå fristen. Her er der givet generel dispensation fra kravet.

Det er der nu sat en stopper for. Dette blev vedtaget i 2019 med en ændring af gødskningsloven.

Og der er én tekst fra den ændrede regulering, som står centralt for mig. Det er en tekst, der stammer fra forarbejderne til ændringen af gødskningsloven i 2019, hvor den nuværende efterafgrødeordning blev grundlagt.

TALEPAPIR

Lovforslaget blev fremsat af daværende miljø- og fødevareminister Jakob Ellemann-Jensen, nu formand for Venstre.

Jeg citerer fra teksten:

”Miljø- og Fødevareministeriet har i 2015, 2016, 2017 og 2018 udskudt tidspunktet for etableringen af efterafgrøder som følge af vejret. Landbrugserhvervet har efterspurgt en permanent løsning, hvor virksomhederne ikke er så afhængige af de ultimative datofri-ster”

Lidt senere fortsætter det:

*”De gentagne udskydelser af etableringsfri-
sten udfordrer den forudsatte effekt af efter-
afgrødeordningerne.*

TALEPAPIR

*Med udgangspunkt i ønskerne fra landbrugs-
erhvervet og med henblik på fortsat sikring
af efterafgrødernes effekt, er det også hensig-
ten, at der ved bekendtgørelse fastsættes reg-
ler om en mere fleksibel frist mod, at virk-
somheden ved at foretage en kvotereduktion
kompenserer for den evt. nedsatte kvælstofef-
fekt af de sent etablerede efterafgrøder”*

Og lidt senere igen:

*”En virksomhed kan derfor ikke blive fritaget
fra forpligtelsen til at etablere efterafgrøder
ved at påberåbe sig, at vejrforholdene eller
lignende forhold har forhindret virksomhe-
den i at etablere efterafgrøder i det pågæl-
dende år.”*

I pressemeddelelsen om lovforslaget fremhæver Ja-
kob Ellemann-Jensen endvidere følgende:

TALEPAPIR

”Vi skal give landmændene de bedste muligheder for at udøve godt landmandsskab. Samtidig skal vi passe godt på miljøet. Derfor er jeg rigtig glad for, at vi med fleksible frister for efterafgrøderne kan være med til at sikre begge dele”.

Indholdet er ikke til at misforstå, hverken i lovforslag eller pressemeddelelse:

1. 20. august er skæringsdatoen for efterafgrøder.
2. Hvis vejrforhold tilsiger det, har landmanden mulighed for at udskyde sine efterafgrøder.
3. Men vælger landmanden den vej, betyder det, at kvælstofkvoten reduceres næste forår for at sikre en tilfredsstillende vandmiljøeffekt.

Jeg synes, at det var gode og ansvarlige betragtninger, der dengang kom fra Jakob Ellemann-Jensens side. Og som Jakob Ellemann-Jensen også tog ansvar for.

TALEPAPIR

Den seneste udvikling: Venstre vil tilbage

Nu blot to år senere vil Venstre og partierne omkring Venstre skrue tiden tilbage til den gamle model.

Det kan egentlig undre, at Venstre bringer ønsket op her og nu. Under de mere end 60 møder om en kommende landbrugsaftale har der ellers været god lejlighed, uden at det har været et emne.

Men Venstre vil altså tilbage til dengang, hvor man med ét pennestrøg gav en generel dispensation for kravet om efterafgrøder, når der var udfordringer med vejret.

Hvis vi tager ønsket om et bedre vandmiljø alvorligt, så dur den tilgang ikke. Jeg har noteret, at alle Folketingets partier er enige i, at Danmark skal leve op til EU's vandrammedirektiv. Tiden er ikke til at gå på kompromis med vandmiljøet.

TALEPAPIR

Jeg kan sagtens forstå, at en periode omkring høsten, hvor regnen høvler ned, og der ligger vand og pløje på markerne, giver store udfordringer for landbruget.

Derfor bliver jeg også glad, når jeg hører fra mine kontakter rundt omkring i landbruget, at mange med snilde og opfindsomhed lykkes med at få sået efterafgrøderne inden for fristen. Også i udfordrende år som i år.

For landmænd, hvor udfordringerne er større end som så, har regeringen løbende gjort, hvad der er muligt for at øge fleksibiliteten, uden at det koster på miljøet. Og det vil vi fortsat gøre. Men det er ikke nogen let balance.

Mit ministerium har gjort sig umage med at udmønte den fleksible model for såning af efterafgrøder, som

TALEPAPIR

er et resultat af ændringen af gødskningsloven. Venstre bidrog konstruktivt til udformningen – og det vil jeg gerne takke Venstre for.

Derudover må vi ikke glemme, at landbrugerne har en række alternativer til efterafgrøder. I 2021 åbnede vi op for to nye, frivillige alternativer. Det gælder præcisionslandbrug og kvælstoffikserende efterafgrøder.

Og det stopper ikke her.

Når vi forhåbentlig snart har en landbrugsaftale på plads, kan vi gå i gang med servicetjekket og blandt andet se på, om vi kan øge fleksibiliteten i forhold til tidspunkter for høst.

Hertil kommer udviklingen af en ny reguleringsmodel i regeringens landbrugsudspil, som indgår i landbrugsudspillet. Her vil mest mulig fleksibilitet for landbrugerne igen være i fokus.

TALEPAPIR

Vi vil hele tiden at lægge os i selen for at forbedre de krav og rammer, som det praktiske landbrug hver dag skal leve med. Vel at mærke uden at risikere at sætte miljøeffekterne på spil.

Tak for ordet!